Tečaj XIV. **NOVICE** List 98.

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 6. decembra 1856.

Blato iz mlák je kaj veliko vredno.

Večkrat smo že govorili od tega, da blato iz mlák in bajerjev je veliko vredno, posebno takih, kjer se leto in dan race in gosí shajajo in kamor se tudi iz dvorišč gnojnica izteka in pa deževnica, ko je po vasi poplaknila marsiktero sodergo.

Kako malo pa se pri nas na blato porajta, se očitno vidi iz tega, da se taki bajerji in mlake skor nikoli ne čedijo in ne trebijo, da bi se voda v njih sčistila, in bolj zdrava bila za napajanje živine, pa tudi bolj pripravna za gasiti, ako se nesreča primeri, da vas gorí.

Ljubo nam je bilo v gospodarskem listu česke družbe od tega nekaj brati, kar mislimo, da bo tudi našim gospodarjem dober nauk in v gotov dobiček.

Omenjene novíce pišejo namreč, da je neka soseska na Nemškem, nagovarjana od več stranî, se lotila veliko mlako zunaj vasí iztrebiti in blato iz nje pobrati. Spomladi so se lotili tega dela in ga tudi spomladi končali. In kaj so dobili?

Dr. Groven je vse natanko popisal, takole: Semtertje je bilo blata 15 čevljev na debelo, skor povsod pa po 4 čevlje, vsega skupaj čez 86.400 kubičnih čevljev. Dr. Groven je vagal kubičen čevelj tega blata in zvedil, da vaga 85 funtov v mokrem stanu; ko se je blato posušilo na zraku, pa 40 funtov, tedaj je vse posušeno blato skupaj vagalo 34.500 centov ali pa 2304 voz, voz po 15 centov.

Dr. Groven je to blato še kemiško preiskal in v 100 delih je najdel 9 delov vode, 12 delov rastlinskih stvarí, 12 delov raztopljenih rudninskih solí, 67 delov pa peska in ilovce. Nekaj malega je bilo gnjilca (pol odstotka), fosforne kislíne (tudi toliko) in pa kalija (1 odstotek).

Po tem takem se more, v primeri z drugim kupljivim gnojem, cent tega gnoja ceniti po 15 krajc., — tedaj je bilo vse blato, ki so ga iz mlake dobili, vredno 8640 gold.

Če bi bil kdo — pravi dr. Groven na dalje — pred dvéma letoma soseski 300 gold. za to blato ponudil, berž bi mu ga bila dala in še kako rada. Blato to je bilo kaj dober gnoj. Nekteri kmetje so svoj delež berž na polje zvozili, podorali, in krompir sadili, nekteri pa oves sejali, in obojega veliko pridelali. Sedaj so še le spoznali, kaj so imeli v svoji mlaki, pa še vidili niso, da imajo.

Naj bi se drugi učili iz te skušnje, ki je gotova!

Naj bi se mlake in bajerji trebili in pridno trebili! Vendar to moramo opomniti, da ni varno, vsako mlakužno blato naravnost na polje voziti, in zakaj ne? — Zato ker skor vsako tako blato ima več ali manj tiste železnate stvarí v sebi, ki se železni okisljanec imenuje in je rijí podoben; spozná se to po rujasti ali rijasti farbi, ki ga dobí to blato, ko je ležalo delj časa pod prostim nebom. Ta železnata stvar pa škoduje njivam in jih tako rekoč ostrupení. Treba je tedaj, da se tako blato čez leto uleží, da se sperstení tisti železni okisljanec in potem ni več škodljiv.

Gospodarske skušnje.

Kako naj se izrejajo žèbeta.

Gosp. H. Šmelc pravi takole: Če je vreme in letina za to, naj živí žebe kmali po rojstvu pod milim nebom z materjo. Sesá naj 20 tednov. Ko se odstavi, naj se mu daje ovsa in sená za klajo; steljo naj ima čedno. Večkrat naj se dergne s slamo po životu, da se osnaži; v drugem letu naj se s kertačo čedi. Snažnost je za žebeta pol živeža. Štala naj je čedna, prostorna in svetla. Ravná naj se ž njim prijazno, večkrat naj se ž njim govorí, in z roko boža po glavi, herbtu in nogah; iz rok naj se mu sti daje. Zgodaj naj se mu začnejo noge vzdigovati, da se navadi tako podkovanja. V 5. letu naj se še le za delo vprega; vse vpreganje pred 5. letom naj bo le, da se konj vadi vožnje pa ne da bi že težko vozil.

Sviloprejke dvakrat v enem letu.

Na Laškem so poskusili letos nekteri sviloprejci dvakrat sviloprejke rediti, namreč spomladi in v jeseni. V Furlanîi je grofinja Topova izredila 50 funtov kokonov (svilnih mešičkov), in žl. Magnone in Possetti v Garziliani na Piemontežkem sta pridelala tudi precej prav lepih, gostih in svitlih kokonov. Po teh skušnjah bi se utegnile na gorkem Laškem dvakrat na leto sviloprejke rediti. Velik dobiček bi bil to! (Allg. L. u. F. Z.)

Da zajec ne objeda murb in drugih sadnih drevés.

Ni boljega pripomočka zajca pregnati od murb in drugega sadnega drevja kakor jih namazati z mazilom, ki je napravljeno iz živinske kervi ali iz živinskega žolča, ko sta že gnjiti začela, in pa iz navadnega lima, ki je bil na vodi kuhan. Vse to se skupaj zmeša in s to mešanico se namaže drevje, — pa se ga ne bo zajec dotaknil. — Tako priporočajo „Allg. L. u. F. Z.“

Zoper mnogoverstne kokošje bolezni

priporoča angležki časnik „Poultry Chronikle“, kteri se edino le s kuretnino pečá, naj se piščetom in kokošim vsaki teden kake trikrat drobno razsekane in z moko zmešane čebulje povžiti dá. Čebulja — pravi omenjeni časnik — varuje kuretino, da ne zbolí, pa tudi že bolno ozdravi. (Vselej menda ne, večkrat pa utegne biti. Vred. Nov.)

Naravoslovski pomenki.

Električna luč.

Tisti naših bravcov, ki so bili ob poslednji svečanosti v Ljubljani, so vidili na gradu neko višnélo luč, ki se „električna luč“ imenuje. Nekteri ji pravijo „električno solnce“, — al te častí ji ne moremo skazati, da bi jo solnce imenovali, čeravno je svetloba njena tako močna, da človek ne more gledati v njo kakor tudi v solnce ne.

Čeravno ji pa ne moremo imena „solnce“ dati, ker se nam je z grada doli svetila le kakor prav svetla kresnica, pa vendar tudi ne prezremo tega, da na visokem gradu pod milim nebom mora že luč precej močí imeti, da toliko sveti kakor je svetila ona luč na gradu.

Ta luč je znajdba novega časa; ona ni svečava ne gazna naprava, ampak je izvirek tiste posebne močí, ki dela

blisk pod nebom in iskrice v električnem kolovratu. Blisk in pa ta luč sta si popolnoma podobna. Da elektrika sveti, to vedó ljudjé že zdavnej; kdor je mačko gladil in je vidil iskrice iz dlake švigati, je že zdavnej vidil električno luč, čeravno ji ni vidil ne vzroka ne imena.

Da pa se po ogugani elektriki napravlja električni tok, postavimo, v kako kovino (Metall) ali oglje tako, da žarí in sveti, to je znajdba novega časa, ktero že več let poskušajo v Parizu in tudi drugod, da bi ž njo namesto lamp razsvitljevali mestne ulice ponoči; — al to bo težko mogoče, ker taka svečava bi bila draga, in za ulice tudi nepripravna zato, ker silna svetloba napravlja od druge straní tudi silno senco (temò).

Učeni prof. Miteis je ob kratkem popisal napravo električne luči v „Laib. Zeit.“, iz ktere posnamemo sledeče verstice.

Elektrika, ktera nam to luč prižiga, je tiste sorte elektrika, ki se imenuje elektrika po dotiki, to je, ako se v posodi, ki je napolnjena s rudninsko kislíno, poredoma cinkova plošica na kotleno (kufreno) ali železno položí in cela skladovnica potem vkupaj stisne, da se tako plošica plošice dotikuje. Naravoslovcem je znano, da se ta dotiko-elektrika tudi Galvanika imenuje, ker je slavni laški dohtar Galvani pervi zapazil to elektriko; ko je oderto žabjo nogo na kotlen žebelj obesel in se z nožem žeblja in mesa dotaknil, se je žabji skok kerčiti začel.

Se vé da tisti naših bravcev, ki nimajo nobene naravoslovne vednosti, ne bojo popolnoma zapopadli, kako se iz take dotike različnih plošic napravijo luč in še drugi prikazki, pa saj toliko bojo sedaj vedili, s čim se je prižgala tista luč na gradu in zakaj je gorela in svetila.

Naprava, ki jo je ljubljanski magistrat na Dunaji za blizo 500 gold. kupil, da zamoremo sedaj kadar hočemo, z električno lučjo kjerkoli posvetiti, je zložena iz dveh poglavitnih obstojnih delov: v enem se dela električna moč, — drugi pa zapopada tisto stvar, ktero električna moč vžgè, da potem gorí in se sveti. Uni del, kteri izbuja električno moč, je skladovnica, zložena iz 100 cinkovih in železnih plošič. V lončeni posodi je cilindriška cinkova plošica v štanjšano žvepljeno kislino vtopljena; v ti posodi je pa še druga ilovčna s hudo solitarjevo kislino napolnjena, v ktero je železna plošica vtopljena. Cinkova plošica ene skladovnice je z železno plošico druge skladovnice sklenjena in tako gré ta sklep od plošice do plošice skozi vseh 100.

V tem galvaniškem sklepu se napravlja električna moč ali električni ogenj, kteri se potem pelje v ogelj, da ga vžge in da goreti začne in tako se sveti. Oglje to pa je na posebno vižo iz 2 delov premoga in 1 dela koksa narejeno. Sta pa dva koščika oglja tako na ost privezana, da stojita eden nad drugem, se stiskata le s svojima koncoma. Ker pa pod milim nebom oglje pogorí, je naprava taka, da se spodnji ogel po špiralnem peresu in s posebno obtežo kviško potiskuje, tako, da sta si ogla vedno v dotiki in pa vedno v enaki daljavi narazen.

Kjer imajo posebno dobre take mašine, opravlja ura to redno pomikovanje oglja, in potem je tudi luč zmiraj enaka.

Da je pa svetloba večja, stojí zboknjeno zerkalo (Hohlspiegel) zraven, da pomnožuje svetlobo.

Ogled po svetu.

Kraj in življenje na bregovih ogerske Donave v Budi in Peštu.

Spisal Šimen Šubic h koncu oktobra 1856.

(Dalje in konec.)

Sicer se nahaja semtertje po boljših hišah marsiktera lepa navada, da se zbirajo prijatli in se radujejo po svoje. Ptujca že tudi vzamejo v kolo družinskega veselja, pa to ne gré v pervi hip.

Mali mestni gojzdek „Stadtwäldchen“ je občinsko veselišče pod milim nebom. Tù se zbira staro in mlado, moštvo in ženstvo in se raduje pod senco košatega drevja ali po tratnjah, okrog njih se pa razlagajo glasovi vsakterih otročjih igrač. Tù se nahajajo igrače vsake sorte za majhne in za — velike otroke. Vsi otroci, majhni kot veliki, pa zijajo po drugih, kako se igrajo, ako sami nimajo guncalice ali živega kolesa. Kar se tukaj vidi ljudí boljših stanov, se vozijo ali se pa dalje preč pod senco sprehajajo; krog igrač se pa zbirajo otročje lica, ki jim pravimo zijala. — Vidi se ljudém, da se radi sprehajajo pod prostim nebom kakor povsod. Zato se pa vidi tù vsake baže in korenine ljudí, in če si tudi sam, in če nič druzega ne počneš kot da le ogleduješ zbrano množico in nje obraze in početje, imaš kratkočasnic dovelj pri vsaki stopinji.

Ne deleč od tega kraja, kjer se pogostoma razlega veselja hrup, pa je tisti tihi kraj, kjer jenjajo vse burke posvetnega življenja. Koj gori za mestnim gojzdičkom in unkraj njega je lepo staro pokopališe. Tje so vrele na vernih duš dan cele trume iz vseh krajev naših mest; šli so obiskavat počivališa svojih rajnih, ki tamkej v miru počivajo pod senčno gomilo. Šel sem tudi jez ž njimi na pokopališe pogledat kakošen duh veje tam, kjer počiva cvetje prednih rodov. In glej, prijeten je kraj, rajsko ga obdaja mali gojzdič. Lepo stegnjeno, visoko in pa nizko vejasto drevje razpenja svoje žive veje čez ravnine in dolinice in čez kupce; pod njimi pa spí nekdanji tovarš naš, in počiva na svetem senčnem kraji, ko je duša stopila iz njegovega telesa in ga prepustila natornim močem, da ga v perst spremené. Milo je viditi lepe spominke po grobih, okoli njih pa čedno germoviče in šibke dolgolistne drevésa, ki raztegujejo svoje vejice tje čez gomile in čez znamenja:— je kakor da bi bil duh postavil spomin svojih željá, svojega hrepenjenja, ki ga je skrivno vleklo proti nebesom. Žlahni otroci naše matere zemlje stojé tamkaj na grobih v svoji lepoti, lepo zelené, se razširjajo eden proti drugemu ter si po vejicah pripovedujejo, kaj ti je doživelo truplo, ki jim zdaj daje podnožje in hrano v njih življenje; pravijo si, kakc je bil ta človek mogočen, kako je uni gospodaril po svetu, se ni bal ne hudega viharja ne smertne tihote, — pravijo, da se je njegov duh vedil vsega polastiti, kar mu je moglo pomagati na višjo stopnjo; in zdaj ti zdihujejo nad njim: „zdaj počiva tukaj pod nami truplo tiste imenitne stvarí Božjega stvarjenja, ki je obdelovala zemljo in vživala njene pridelke! Kje je pa zdaj tista neskončna moč njegova, ki je ž njo vodil strele z neba v zemljo? kam je prešla tista moč, ki mu je odperala poti prostega spoznanja na zemlji, ki ga je učila zapopasti Božje stvarjenje in ga postavila gospodarja močnejim natornim stvarem? Pač si šumljaje po vetru odgovarjajo vejice, pač si pripoveduje listjiče čudeže, ki se ž njim godí — al njih jezik je nam še zlo nezapopadljiv; kar one menijo, tega ne zvé naše serce. Kar drevje, ki gleda proti soncu, nam povedati ne vé, učite nas upanje in véra, ki nam pravite, da je duh zapustil zemsko breme in da se je povzdignil višje k Bogu. — In drevó le gleda proti nebu in igra s svojimi vejicami in z listjičem, ker človeških serčnih občutkov zapopasti ne more. Drevó ti ne dá spoznati na sebi druzega občutka kot tega, da raste slabeje ali živeje, kakor ima več ali manj rodovitne perstí pod nogami; duh človeški pa, ki ga je vodilo Božje stvarjenje po svojih skrivnih potih, naznanuje pri vsakterem narodu čudeže dušnega življenja; povsod, kjer le serčni občutki niso zaterti, se budí sladko upanje med narodi, ki jih je izrejevala gola natora, in je nastopila vera v neskončno Bitje, ki je vse vstvarilo in vse ohranuje. Kdor bi zatajeval občutke, ki jih je Božje stvarjenje usadilo v serce narodov, bi mogel pokazati, kam dene perst svojo moč, ko ti pride iz človeka v drevje in v živali? Višej je duh, odločen za večno življenje, truplo pa tukaj med svojimi tovarši počiva. — Le naj rastejo drevesica tam okoli grobov, naj se dvigujejo kviško s svojimi verhovi, naj ti šeptajo nezapopadljive govore, da človeka,

ki pride tje, ne podere obup na tla, ampak da ga budí sladko šeptanje k premišljevanji tistega večnega Bitja, ki veléva, da raste drevó na grobu rajncega prijatla. Naj ga sprejme prijazna senca, naj razžene veter, ki po vejicah pihlja, temote serčnih ran, da se odpre dušno okó in pogleda dobrotljivega Stvarnika, ki vedno stvari iz smerti življenje, iz življenja pa smert, da se spomni človek, kako Bog vse modro uravnuje in vodi svoje dela, kakor je Njemu ljubo.

Pa ni le kratkočasno na pokopališu, ki ga osenčuje drevje, tudi zdravju je prijetno. Drevje jemlje na-se, kar se dela iz gnjiljav, nezdravih in neprijetnih dišav; drevje raste iz tega, kar človeka morí, daje pa od sebe v zrak le, kar človeku dobro dé. Tukaj so kristijani in veselé se lepega senčnega pokopališa, ker imajo še toliko neoskrunjenega občutka, da nedolžnega drevja ne deržé za ajdovsko šego. Kako pusto je nasproti tam, kjer po pokopališih gola siva perst gomile pokriva namesto lepo zelenih drevés, namesto senčnega gojzdiča, ki ti zakriva vnovič razmetano perst s svojo zeléno obleko; lahko bi rastle drevesa in se redile od tistih stvarí, ki se napravljajo tam, kjer gnijejo trupla, pa so človeškemu zdravju sila škodljive. In če premislimo, da je človek, ki je ginjen močnih serčnih občutkov, bolj občutljiv in bolj podveržen vsakteri bolezni, je lahko spoznati, da je na pokopališih toliko bolj treba senčnega listonosnega drevja. Ne prašajmo: čigava šega da je drevje saditi po pokopališih. Kdor ga je pervi sadil, tega je morebiti zgolj spomin k temu pripravil; hotel je imeti vedno veselega živega varha v spomin svojega upanja, ki nas sprejemlje tje unkraj groba. Ali je tudi ta človek vedil ali ne, da se zdravju prileže, — pa mi to vémo, da ga je treba in da se ne prileže le zdravju temuč tudi serčnim občutkom. — Lepe pokopališa se vidijo na Dunaji, tam je vse zeleno šibkih pokončnih cipres in žalujočih dolgolistnih drevés. Nar bolj mi je pa dopadlo pokopališe nad Dunajem na „Kahlenberg-u“. Imajo ga prav v lesu, da se od deleč ne vidi; še le ko zraven stopi, se zagledajo lepi spominki, ki komaj spod vejic gledajo, ravno kakor spomini kake imenitne dogodbe. Med drevjem: med bukvami in med hrasti si napravi marsikdo svoj grob, dokler še živí. Vidil sem ga, ki je z veseljem kazal na lep prostor v dolinici med dvéma hrastoma; tam si je dal postljati med drevesoma, ki pričate po svojih mogočnih deblih, da bote ostale dolgo dolgo časa njegova živa varha, da bote veselo rastle nad njegovo glavo in svojemu Stvarniku z vejicami po vetru igraje čast in hvalo prepevala, ko že ne bo duha ne sluha od človeka na svetu, ko bodo že tisti hvaležni otroci, ki so jih zapustili, davnej pozabili, kaj da je bil ranjki in kaj da so mu dolžni. — Ako bi pa mi hotli senčnate drevesa iz pokopališ poruvati, češ, niso kristijanske šege, bi mogli pač še mnogo drugih naših šeg izdreti, ki segajo v starodavne čase.

Novičar iz avstrijanskih krajev.

Iz Celja 2. decembra. Na sv. Andreja je tukaj najimenitneji sejm, ob kterem navadno snida se mnogo ljudí. (To leto je bil, zavoljo nedelje, preložen na ponedeljk). Ker pa je letos prednje dni namedlo bilo obilno snega ter zimiti jelo hudo, je menda neugodno vreme zaderževalo množino sejmarjev, da jih ni prišlo toliko sem, kolikor jih prihaja druge leta ob tej priliki. Vendar je bilo, razun domačih tergovcov, ptujih kramarjev in prodajavcov dovelj, malo pa kupca. Dopeljanega blaga je bilo tudi veliko, posebno pertenine, pavolnate in volnate robe, kožuhovine, usnjine itd. Živine ni bilo veliko na prodaj, ker zavolj snega ni bilo mogoče, da bi se je bilo dosti prignalo; viditi je bilo celó malo goved, le nekoliko kónj. Poprodalo se ni veliko; spečali so prodajavci le malo takega, kar na zimo je neobhodno potrebno ljudém: kajti cena je bila draga, dnarja pa manjka povsod.

Zanimivo je gledati sedaj ob naših sejmih (in menda tudi po drugih krajih poleg železnice), da sejmarji privrejo naglo in kupoma po železnici, pa tudi odrinejo hitro po njej. Pri nas, na priliko, je sejmišče rano pred sedmo uro še zlo prazno; po sedmih pripeljava hitrovlak iz Ljubljane polne vozove ljudí; ob pol dvanajstih dopoldne pa pritira vlak od Gradca in gornjih krajev tudi mnogo sejmarjev v Celje; — ti barantajo, prodajajo, kupujejo hitro; se okrepčajo hitro v gostivnicah, poserkajo hitro nekoliko letošnjega sladkega vinca, pa odrinejo spet po železnici hitro domú; na večer je sejmišče izpraznjeno kakor da bi bilo pometeno. Prav tako! Ljudjé si prihranijo sedaj veliko časa in dnarja, ki so ga drugekrati po sejmu tratili v kerčmah do terde nočí. Saj je že davnej rekel nek moder angležk deržavnik, da „čas je dnar“. Ta izrek poterjuje se dan današnji očitno in djansko; blagor pa tudi ljudém, da so jeli spoznavati to zlato resnico! J. Š.

Iz Ljubljane. Slišali smo, da za tistih 2000 gold., ki so jih darovali presvitli cesar ubogim ljubljanskim, se je oglasilo 363 prošnikov in prošnic, pa marsikteri „šnopslar“ bi utegnil odleteti. — Gosp. Jož. Blaznik je ravno izdal v nemškem jeziku zemljokaz železnice med Ljubljano in Terstom (Karte der k. k. Staatseisenbahn zwischen Laibach und Triest). Mikavno je viditi, kako gré železnica iz Ljubljane in kako se vije, dokler ne pride v Terst; ker je tudi sedanja pot vélike teržaške ceste zaznamovana, je ta zemljokaz toliko znamenitniši. Izrisan je tudi veličanski zidani most poleg Barovnic, ki mu ga železnice našega cesarstva nimajo para; zaznamovani so tudi predori (Tunnele) po dolgosti in pa naraznost postaje do postaje (Station). Lično izrisani zemljokaz je posvečen prevzvišenemu gosp. deželnemu poglavarju grofu Chorinskimu. Cena mu je 1 fl. — Od več straní se terdi, da bo železnica med Terstom in Postojno kmalitako dodelana, da se bojo presv. Cesar s Ćesarico iz Tersta nazaj že po nji v Ljubljano pripeljali. Ne vémo: ali bo mogoče.

Novičar iz raznih krajev.

V vladnem dunajskem časniku „Oest. Corr.“ se bere sledeče: „Presv. Cesar so obletnico svojega nastopa avstrijanskega vladarstva s posebno milostjo zaznamovati blagovolili. V lastnoročnem pismu iz Benedk 2. dan t. m. so namreč veléli, naj se 70 zavolj velikega izdajstva in drugih hudodelstev zoper javni red obsojenim vsa kazen popolnoma odpustí in sekvestrecija čez premoženje naj neha za vse politične begúne brez vsega zaderžka in razločka. Ob enem je bil tudi višji deželni poglavar na Laškem maršal Radecki pooblasten, da smé političnim begúnom tudi vprihodnje dovoljenja za povernitev v njih domovino deliti, ako za njo prosijo“. — Pravijo, da bode poslej imel nadvojvoda Albreht na Ogerskdm ravno tako oblast, kakoršno ima maršal Radecki na Laškem. — Sliši se tudi, da tista nova polajšava za popotnike po železnici, ki se je od 1. t. m. že začela v Pragi in po kteri popotnikom ni treba medpotoma popotnih listov kazati, ampak še le tam, kjer železnico zapusté, se bo na vseh železnicah začela že ob novem letu. — Po dunajskih novicah se bere, da so se pri banu Jelačiču nasledki nevarne bolezni (hudega persnega kerča) iznova tako povernili, da se je njegov adjutant na Dunaj po zdravnika dr. F. podal; še preden je pa adjutant na Dunaj prišel, je dospelo tje že telegrafno pismo, da ni več treba, da bi se dohtar v Zagreb podal. Ta preklic ima dvoje pomeniti: ali prav kaj slabega ali pa kaj veliko boljega. Ker nismo v „Zag. Nov.“ nič hudega brali, se nadjamo kmali veselejše novíce. — Iz političnega ozira imamo danes važno novico povedati. Kar se še pred malo dnevi ni verjetno zdelo, je danes, kakor se od vseh straní sliši, že gotovo, namreč, da se bo v kratkem snidel spet vladni zbor, kteri bo v pretres in povravnavo vzel vse politične homatije, ki sedaj še na kljuki visijo, namreč rusovsko-turške, laške in pa neuenburžke. Avstrijanska in angležka vlada, ki

dolgo niste hotle ponovljenega zbora, ga dovolite sedaj, ker želite svetu pokazati, da jim je resno mar za to, da se ohrani mir; ako so tudi druge vlade navdane tega duha, se zamore novemu zboru dober konec prerokovati, vendar se ne smejo oči zatisniti pred tem, kar bo imel zbor težavnega doveršiti, ako se ozremo na Moldavo in Valahijo, ktere nimate še nobenega podnožja za prihodnji stan, in pa na Laško. Prihodnost bo učila, ali bo namesto kervavega meča obveljala modra beseda v zboru. Nekteri pravijo, da se ima zbor že ta mesec začeti; ali v Parizu ali kje drugej, se še nič ne vé. — Časnik „Nord" je prepovedan v našem cesarstvu. — Bere se, da so v Sicilíi nekako rogoviliti začeli. — Španjski general Prim mora Španijo zapustiti, zato, ker se ga sedanja vlada bojí. — Iz černogorske meje se piše 20. nov., da preteklo nedeljo je na povelje knezovo imel biti na Cetinji občni narodni zbor, ki bi se bil imel pomenkovati o prihodnji osodi černogorske dežele, — pa nenadoma je bil preklican. — Knez černogorski je že zdavnej sklenil, starašina Ivana Rakov-a in Petra Vukotić-a kot poslanca v Carigrad poslati, sam pa se v Pariz podati; ali to in uno se odlašuje dosihmal od dné do dné, pa pravi vzrok tega obotavljanja se ne vé. — Iz Jeruzalema piše „Moniteur", da 29. oktobra je prišlo tje sultanovo pismo, po kterem se zemlja, kjer je nekdanja stara cerkev sv. Ane stala, francozki vladi v last izročuje. Na vseh Svetih dan se je francozki konzul z ondašnjim turškim poglavarjem podal na ono mesto in se v imenu cesarja Napoleona slovesno polastil tistega prostora, da se bo nova cerkev sozidala in katoličanom izročila. — Kakoršne koli novice vzamemo v roke, povsod beremo od debelega snega in silnih zametov, kakoršni v tem času se le pomnijo leta 1849 in 1850, poprej pa skor od leta 1812 ne. S snegom je pritisnil povsod tudi hud mraz (v Ljubljani se že 3 dní suče okoli 14 stopinj R.). Preteklo nedeljo je padel celó v Benetkah sneg tako na debelo, da so ga na tergu sv. Marka gazili skor do kolén. Da so v takih okoljšinah poti povsod zametene, je lahko verjeti; vendar so železnice, čeravno semtertje tudi zaderževane, še dosti dobro premagale snežne ovére.

Slovenske národne pesme
po Varaždinski okolici in po bližnjem Štajerskem.

Nabral M. Kračmanov.

5. Ljuba naj boljša *).

Golub guče, golub guče
Vu zelenom jarku,
Golub guče vu zelenom jarku.
Pil bi vodu, pil bi vodu,
Daleko je v jarku,
Pil bi vodu, daleko je v jarku.
Idi, otec, idi, otec,
Donesi mi vode,
Idi otec, donesi mi vode.
Išel otec, išel otec,
Ne donesel vode,
Idi, otec, ne donesel vode.
Išel, majka, idi, majka,
Donesi mi vode,
Idi, majka, donesi mi vode;
Išla majka, išla majka,
Ne donesla vode,
Išla majka, ne donesla vode.
Idi, bratec, idi, bratec,
Donesi mi vode,
Idi, bratec, donesi mi vode,
Išel bratec, išel bratec,
Ne donesel vode,
Išel bratec, ne donesel vode.
Idi, sestra, idi, sestra,
Donesi mi vode,
Idi, sestra, donesi mi vode.
Išla sestra, išla sestra,
Ne donesla vode,
Išla sestra, ne donesla vode.
Idi, draga, idi, draga,
Donesi mi vode,
Idi, draga, donesi mi vode.
Išla draga, išla draga,
Donesla je vinca,
Išla draga, donesla je vinca.
Boljša draga, boljša draga
Neg je otec, majka,
Boljša draga neg je otec, majka;
Boljša draga, boljša draga
Neg je bratec, sestra,
Boljša draga neg je bratec, sestra.

*) Primeri: Stanko Vraz in prevod od A. Grüna na strani 30. Glej tudi Vuk „Srpske pjesme" I. 198 str. 288. ps.

Pogovori vredništva.

Na mnoge vprašanja in tudi že naročila daje vredništvo na znanje, da ni imelo časa se „Koledárčka" lotiti in da po takem prihodnje leto ne bo prišel na svetlo.

Povabilo na naročbo „NOVIC"
za prihodnje leto 1857.

Ob novem letu nastopijo „Novice" **nov** — **petnajsti** — tečaj. Naj se tedaj, kdor berž perve liste po redu dobivati želí, še **ta mesec** na-nje naročí.

Obseg „Novic" je našim dragim bravcem dovolj znan. Kar so po pripomoči svojih častitih pisateljev dosedaj bile — **središče slovenskega novinarstva** — to biti želijo tudi vprihodnje. Kakor skozi 14 let jim bode tudi v 15. letu mar za vse, kar se po širokem svetu imenitnega primerja, naj bo na polji kmetijstva ali obertnijstva, umetnij ali slovstva in sploh prave omike in napredka. Kakor pridne čbelice bojo tudi vprihodnje urno urno donašale slovenskemu narodu vse, kar mu utegne koristiti **na mnogotero stran.** Sveste so si, da v preteklih letih niso ničesa pozabile povedati svojim bravcem, kar se je po svetu važnega zgodilo ali saj takega, kar jim je bilo vediti potrebno ali pa saj mikavno. Ker pa hodijo „Novice" po vseh slovenskih okrajnah, si morajo prizadevati, da govoré jezik, ki je večini razumljiv; nikar naj se tedaj ne terja od njih, da bi bile zgolj le samoljubne Krajníce; nasproti pa naj se jim tudi to dovoli, da ostanejo le Slovenke in da ne segajo dalje.

Ker so slavni gospod prošt M. Verne nam prijazno obljubili, za „občno povestnico" **poslednjo dôbo** ali **novi čas** spisati in tako doveršiti imenitno delo, ki so ga rajni M. Vertovec začeli, nam bo mogoče v prihodnjem letu „Novicam" spet dokladati povestnične pôle, ktere bojo naročniki **brez vsega plačila** dobivali. **Novi** naročniki, ki nimajo poprejšnih pôl, si zamorejo te v tiskarnici „Novic" kupiti, da imajo potem celo knigo.

Izhajale bojo „Novice" kakor dosedaj **vsako sredo** in **vsako saboto** in bojo veljale z „Oglasnikom" in vsemi dokladami vred, ako se **v Ljubljani v tiskarnici prejemajo**, za **celo** leto 3 gold., za **pol** leta pa 1 gold. 30 kr., — pošiljane **po pošti** kamor koli 4 gold. za **celo** leto, 2 gold. pa za **pol** leta.

Naročnina (dnar) se pošilja v **frankiranih** pismih v tiskarnico **Blaznikovo** v Ljubljano (na Breg Nr. 190); **nefrankirane** pisma se ne morejo jemati.

Pisanje naročil pa častitim naročnikom polajšati, jim bomo po navadi drugo pot podali naročilno pismo, v ktero se dnar zavit v Ljubljano pošilja.

Odgovorni vrednik: **Dr. Janez Bleiweis.** — Natiskar in založnik: **Jožef Blaznik.**